

Europese dagen voor personen met een handicap en Access City Award 2023 - 24/11-25/11/22

De Europese Commissie (EC) organiseert jaarlijks in samenwerking met het European Disability Forum (EDF) een conferentie ter gelegenheid van de internationale dag van personen met een handicap (zaterdag 3/12/2022). Dit jaar ging de conferentie door op 24 en 25 november in Brussel. **Het Belgian Disability Forum vzw (BDF) was er vertegenwoordigd door Charlotte Aelbrecht.**

Op het programma stonden **drie thema's**. Allereerst kwamen de *jongeren met een handicap* aan bod. Aansluitend werden de *globale instrumenten ter bescherming van de rechten van personen met een handicap* toegelicht. Vervolgens werd het thema *geweld tegen personen met een handicap* behandeld. Allerlaats ontvingen zes steden een Access City Award voor hun prestaties op het gebied van de bevordering van de toegankelijkheid voor mensen met een handicap.

Aan het woord kwamen zowel personen met een handicap als beleidsmakers (EC, vertegenwoordigers huidige en toekomstige voorzitters van de Raad van de EU), verdedigers van de rechten personen met een handicap (NGO's) en experts (zoals de VN speciaal rapporteur over handicap, medewerkers Raad van Europa en van het VN-Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap...).

[Het programma is hier te vinden.](#)

Openingssessie

Personen met een handicap vertonen een hoger **risico op armoede** dan personen zonder handicap. Daarnaast zijn de personen met een handicap ook **minder tewerkgesteld** en leven ze vaker in huishoudens met een laag inkomen. Daaruit volgt dat de stijgende kosten van levensonderhoud vooral personen met een handicap treffen.

De EC reageerde op de cijfers door te benadrukken dat de *Europese Pijler Sociale Rechten* doelt om tegen 2030 minstens 78% van de EU-bevolking tewerk te stellen en dat het *Werkgelegenheidspakket voor personen met een handicap* cruciaal is om de tewerkstelling van personen met een handicap te verhogen.

De president van het EDF legde dan weer de nadruk op het vermogen om in waardigheid te leven met adequate sociale bescherming en bijstand.

Verdere ontwikkelingen in lijn met de *Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030*:

- Lancering van het *Disability Platform* ('[gehandicaptenplatform](#)') : uitwisseling ervaring, bespreken beleidsinitiatieven, totstandbrenging samenwerking tussen de EC, de lidstaten en de belanghebbenden;
- Voor het eind van 2022 wordt de opstart van *Accessible EU*, het EU-centrum voor toegankelijkheid verwacht. Deze zou moeten toezien op een coherente implementatie van toegankelijkheid doorheen de beleidsvelden;
- In 2023 wordt de ontwikkeling van de European Disability Card verwacht (EDC). Deze verzekert de erkenning van de status van persoon met een handicap in alle lidstaten op vlak van aangepaste dienstverlening binnen de domeinen van cultuur, sport en vrijetijdsbesteding.

a mis en forme : Police :Italique

Jongeren met een handicap

De jongeren die aan het woord kwamen lichtten toe welke moeilijkheden zij ondervonden hebben. Vaak kwamen de **barrières op de arbeidsmarkt** aan bod: het is heel moeilijk om je 'recht op werk' als persoon met een handicap te verwezenlijken. Daarnaast is het ook moeilijk om met de lage staatssteun te kunnen verder studeren en kunnen jongeren met een handicap zich niet altijd veroorloven om een onbetaalde stage te doen.

In dat verband bevordert het Europees Jongerenforum de totstandbrenging van een *EU Richtlijn over stages*. Deze zou een minimumloon en toegang tot sociale bescherming moeten verzekeren.

Kort werd ook de **moeilijkheid voor jongeren met een handicap om deel te nemen aan Erasmus-uitwisselingen** toegelicht. Eerst en vooral zou je moeten studeren, daarnaast zouden er ook aanpassingen moeten gebeuren. Indien men niet studeert, kunnen ze ook deelnemen via een VZW die een uitwisselingsproject organiseert en steun ontvangt van de EU via '[Youth Exchange Programs](#)'. Evenwel is het binnen deze uitwisselingen moeilijk om de aanpassingsnoden te financieren.

Globale instrumenten ter bescherming van de rechten van personen met een handicap

Op het niveau van de EU is het voornaamste instrument de *Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030*. Verder wordt er gewerkt om doorheen alle beleidsdomeinen rekening te houden met handicap. Zo zijn er handicap coördinatoren in alle EU instellingen en is nu ook het Disability Platform (gehandicaptenplatform) gelanceerd. Specifiek wat betreft gebarentalen, werd vermeld dat er discussies bezig binnen de EU over de erkenning van gebarentalen als officiële talen van de EU. Evenwel zal een beslissing niet voor de nabije toekomst zijn.

Op het niveau van de VN is er de speciaal rapporteur over handicap die lidstaten bezoekt om te oordelen welke factoren blijf geven van vooruitgang en om de resterende uitdagingen in kaart te brengen. Daarnaast verwerkt de speciaal rapporteur ook klachten. Zijn teleurstelling i.v.m. de EU had vooral te maken met de financiering van instellingen voor personen met een handicap die onvoldoende aandacht besteden aan het belang van de autonomie van hun residenten en het onvoldoende implementeren van het sociaal model over handicap. Daarenboven is er ook het VN-Comité voor de Rechten van Personen met een Handicap (UNCRPD) dat aanbevelingen doet aan landen i.v.m. de uitvoering van het *VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap*.

Op het niveau van de Raad van Europa is er een commissaris voor de rechten van de mens die zich focust op het promoten van de UNCRPD standaarden. Onder meer:

- pusht de commissaris voor het **recht om onafhankelijk in de maatschappij te leven** en niet afgezonderd in een instelling en
- verzet die zich tegen het **aanvullend ontwerp protocol bij de Oviedo Conventie**. Dit omdat het protocol een beleid binnen de geestelijke gezondheidszorg handhaaft dat is gebaseerd op dwang, wat onverenigbaar is met de hedendaagse mensenrechtenprincipes en het sociaal model van de UNCRPD.

Tevens is er het Europees Comité voor sociale rechten dat toeziet op de naleving van het *Europees Sociaal Charter*. Dit houdt onder meer in:

- het recht op onderwijs en beroepsopleiding,
- het recht op werk met redelijke aanpassingen,
- het bevorderen van volledige sociale integratie en participatie...

Op het niveau van de verdedigers van de rechten van personen met een handicap (VZW) bevindt EDF zich in een sleutelpositie. Zij stuurt alternatieve rapporten naar het VN-Comité voor de rechten van personen met een handicap. Deze rapporten bevatten informatie van verschillende VZWs in de EU over de tekortkomingen van de EU in de uitvoeringen van de UNCRPD. Enkele van de vastgestelde tekortkomingen waren:

- onvoldoende handhavingsmaatregelen op nationaal niveau,
- EU checkt niet of al haar beleid en/of dat van lidstaten voldoet aan de UNCRPD standaarden,
- gebrek aan gegevensverzameling...

Geweld tegen personen met een handicap

Personen met een handicap hebben een hogere kans om geweld mee te maken. In het bijzonder wat betreft **vrouwen, deze worden disproportioneel geraakt** door gedwongen huwelijken, abortussen en/of sterilisatie.

Daarnaast is er ook het probleem rond geweld tegen ouderen die vaak in instellingen wonen. Ouderen hebben geen aparte beschermingsinstrument en worden bijgevolg gedekt door de UNCRPD. Vaak worden de ouderen **niet geïnformeerd over keuzemogelijkheden** en wordt hun toestemming met maatregelen enkel verondersteld, niet bevestigd.

Maatregelen die genomen worden op het EU niveau zijn:

- Er is een *Richtlijn over slachtofferrechten* die minimumnormen vast legt i.v.m. de rechten, ondersteuning en bescherming van slachtoffers van misdrijven;
- Er is een voorstel van een *Richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld* gedaan. Daarin staat de criminalisering van verkrachting, vrouwenverminking en cybergeweld (onder andere het niet-consensueel delen van intieme beelden) centraal;
- EU werkt aan de toetreding tot de *Istanbul-Conventie inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld*;
- Begin 2023 zal de EC een **aanbeveling publiceren** over schadelijke praktijken tegen vrouwen;
- Tegen het einde van 2023 wordt het **EU noodnummer** (116 016) voor slachtoffers van geweld tegen vrouwen operationeel. Overal in het EU zal het noodnummer hetzelfde zijn, maar het helpcentrum blijft nationaal;
- EC financiert projecten die geweld bestrijden – in december (2022) is er een **nieuwe projectoproep** (CERV-2022-DAPHNE).

Conclusies

Conclusie in de woorden van John Patrick Clarke, de ondervoorzitter van EDF: “Elke dag zou een dag moeten zijn van personen met een handicap. Elke dag zou een dag moeten zijn om te bespreken hoe samenlevingen worden gevormd, een dag om te vechten voor een inclusieve samenleving.”

Access City Award

Deze prijs wordt uitgereikt aan de 'meest toegankelijke' steden van de EU. Daarbij wordt er rekening gehouden met verschillende domeinen van het leven zoals vervoer, leesbare informatie en gebruik van pictogrammen, tactiele grondmarkeringen, locaties met audio inductie lussen...

De drie eerste prijzen waren:

- 1) Skelleftea (Zweden).
- 2) Cordoba (Spanje)
- 3) Ljubljana (Slovenië)

Een onderscheidende prijs voor:

- gebouwde omgeving – Hamburg (Duitsland)
- transport – Grenoble (Frankrijk)
- ICT – Mérida (Spanje)

a mis en forme : Retrait : Gauche : 0,62 cm